PROLOG

Nakon dužeg niza godina "posta" i neobjavljivanja knjiga iz oblasti bezbednosti informacionih sistema (IS), na našem jeziku, ova knjiga treba da premosti taj jaz i istovremeno obradi problem **osnova bezbednosti** IS u novom ambijentu obeleženom masovnom upotrebom računara sa nekada neslućenim mogućnostima u memorijskim kapacitetima, brzini i komforu rada, računarskim mrežama, nesagledivom gamom softvera, bazama podataka, kao i nesagledivim količinama podataka u njima.

Zašto su važne "osnove"? Zato što upuštanje u sofisticirane aspekte bezbednosti IS može da ima za posledicu neaktuelnosti i/ili nedorečenosti i/ili kratkotrajnosti. Samo "osnove" mogu da budu trajne, uvek aktuelne i dorečene. Dobre osnove, kao temelj, daju garancije za dobru (novu) nadgradnju. Osnove su važne i zbog toga jer bi svako šire upuštanje u materiju, koja je ovde obrađena, odvela nas do u – beskonačnost. Namera i autora i izdavača jeste da ubuduće obezbede izdanja koja bi, šire, posebno obrađivala određene faktore bezbednosti IS. Svesni smo da smo samo otkrili vrh ledenog brega.

Ova knjiga je posvećena širokom krugu čitalaca, pre svega menadžmentu u poslovnim sistemima, korisnicima informacionih sistema, izvršiocima u informacionim sistemima (projektantima, programerima, administratorima, operaterima) pa i specijalistima koji se bave opštom bezbednošću poslovnih pa i informacionih sistema. Posle ove knjige, zbog složenosti pojedinih oblasti (faktora) zaštite informacionih sistema, sledi edicija knjiga o svakom faktoru posebno.

Podrazumeva se da će i ova kao i druge posebne knjige vremenom trpeti promene u skladu sa evolucijom u realnom sistemu i svakako u skladu sa novim saznanjima autora.

Problem bezbednosti IS je širok, multidisciplinaran, što je jedna karakteristika ove knjige. Ograničen prostor otvara mogućnosti za površnost i uopštavanje. Druga karakteristika je veća posvećenost čoveku kao osnovnom činiocu bezbednosti, čemu je, čini se, u drugim izdanjima malo pažnje pridavano. Konačno, treća karakteristika je orijentacija knjige na njenu praktičnu primenu. Zbog toga je, možda, najvrednija i najvažnija Glava 9. "Verifikacija bezbednosti informacionog sistema", gde se verifikuje, proverava bezbednost informacionog sistema, i što je još važnije, vrši se funkcija prevencije u skupu mera zaštite IS.

Odmah na početku, moramo da se saglasimo oko stava da **apsolutne bezbednosti (IS) nema.** Ona postoji samo za one sisteme koji ne postoje, tada rasprava o ovom pitanju postaje besmislena. Prema tome, cilj sistema bezbednosti treba da bude postojanje visokoraspoloživih odnosno visokopouzdanih informacionih sistema (IS). Međutim, već sama reč raspoloživost upućuje i na visoku performantnost IS. S jedne strane, najveću bezbednost ima onaj sistem koji ništa ne radi (oborene su mu performanse), ako i ne radi, on nije apsolutno bezbedan, jer je izložen (nasilnim) promenama od spolja. S druge strane, sistem bezbednosti košta, i to ponekad nepredvidivo mnogo. Otuda se u trouglu bezbednost, raspoloživost i cena sistema kreće i njegova efikasnost.

Ova knjiga ne daje sve konačne odgovore, to ne može niko. Ali, ako ste postali zabrinuti i sumnjičavi, ali ne i paranoidni, to je već uspeh!